

THUỐC NGỪA CÚM CÓ SIÊU VI KHUẨN SỐNG, TRONG MŨI

NHỮNG ĐIỀU QUÝ VỊ CẦN BIẾT 2006-07

1 Tại sao nên chủng ngừa?

Cúm ("flu") là một căn bệnh rất dễ lây.

Bệnh này là do một loại siêu vi khuẩn cúm gây ra, lan truyền từ người bệnh sang người khác qua mũi hoặc cổ họng.

Các bệnh khác có thể có cùng các triệu chứng và thường bị lầm là cúm. Nhưng chỉ có một bệnh do siêu vi khuẩn cúm gây ra mới thực sự là bệnh cúm.

Bất cứ ai cũng có thể bị bệnh cúm, nhưng tỷ lệ nhiễm bệnh cao nhất ở trẻ em. Đa số mọi người chỉ bị cúm vài ngày. Bệnh cúm có thể gây:

- sốt • đau cổ họng • ớn lạnh • mệt mỏi
- ho • nhức đầu • nhức mỏi bắp thịt

Một số người khác bị bệnh nặng hơn nhiều. Cúm có thể đưa đến sưng phổi và gây nguy hiểm cho những người bị bệnh tim hoặc hô hấp. Cúm có thể làm trẻ em bị sốt nặng và giật kinh. Cúm mỗi năm gây thiệt mạng cho khoảng 36,000 người tại Hoa Kỳ.

Thuốc chủng có thể ngừa được bệnh cúm.

2 Thuốc ngừa cúm có siêu vi khuẩn sống, pha loãng (xịt mũi)

Có hai loại thuốc ngừa cúm:

Loại thuốc ngừa cúm có siêu vi khuẩn sống, pha loãng (LAIV) được cấp giấy phép vào năm 2003. LAIV có chứa siêu vi khuẩn cúm sống nhưng được pha loãng (làm yếu đi). Thuốc chủng này được xịt vào trong lỗ mũi thay vì chích vào bắp thịt. Nên dùng thuốc chủng này cho trẻ em và người lớn khỏe mạnh từ 5 đến 49 tuổi, không có thai.

Thuốc ngừa cúm vô hoạt, đôi khi được gọi là "chích ngừa cúm," đã được dùng trong nhiều năm qua, bằng cách chích. Loại thuốc ngừa này được đề cập trong một Bản Thông Tin Thuốc Ngừa riêng rẽ.

Vì khuẩn cúm thay đổi thường xuyên. Do đó, thuốc chủng ngừa cúm được cập nhật hàng năm, và nên chủng ngừa hàng năm.

Đối với đa số mọi người thì thuốc ngừa được bệnh nặng do siêu vi khuẩn cúm gây ra. Thuốc ngừa sẽ không ngừa các căn bệnh "giống như cúm" do các loại siêu vi khuẩn khác gây ra.

Sau khi chủng ngừa khoảng 2 tuần thì cơ thể phát triển được khả năng bảo vệ đến tối đa là một năm.

3 Ai có thể chủng ngừa LAIV?

Thuốc ngừa cúm có siêu vi khuẩn sống, để xịt mũi được phê chuẩn cho trẻ em và người lớn khỏe mạnh từ 5 đến 49 tuổi, kể cả những người có thể lây cúm sang những người dễ có nguy cơ bị nhiễm, thí dụ như:

- Những người trong nhà có tiếp xúc và những người chăm sóc ở ngoài tiếp xúc với trẻ sơ sinh trong tuổi từ 0-59 tháng.
- Các bác sĩ, y tá, người trong gia đình, hoặc bất cứ người nào gần gũi với những người có rủi ro bị cúm nặng.

Cũng nên chủng ngừa cúm cho bất cứ người nào khác muốn giảm bớt rủi ro bị cúm.

Nên nghĩ đến việc chủng ngừa LAIV cho:

- Những người cung cấp các dịch vụ cộng đồng thiết yếu.
- Những người sống trong nhà nội trú hoặc trong các điều kiện sinh sống đồng đúc, để phòng ngừa bộc phát.

4 Ai không nên chủng ngừa LAIV?

Không được phép dùng LAIV cho mọi người. Những người sau đây nên hỏi chuyên viên chăm sóc sức khỏe về việc dùng thuốc ngừa cúm vô hoạt (chích ngừa flu).

- Người lớn từ 50 tuổi trở lên hoặc trẻ em dưới 5 tuổi.
- Bất cứ người nào bị bệnh dài hạn như:
 - bệnh tim - bệnh thận
 - bệnh phổi - bệnh về cơ cấu chuyển hóa,
 - suyễn chẳng hạn như bệnh tiểu đường
 - bệnh thiếu máu, và các chứng bệnh khác về máu
- Những người bị yếu hệ thống miễn nhiễm.
- Trẻ em hoặc thanh thiếu niên đang được điều trị dài hạn bằng aspirin.
- Phụ nữ có thai.
- Bất cứ người nào đã từng bị Hội Chứng Guillain-Barré (một bệnh tê liệt nặng, cũng được gọi là GBS).

Nên chích thuốc ngừa cúm vô hoạt (chích ngừa flu) cho những ai (kể cả các chuyên viên chăm sóc sức khỏe và người trong gia đình) tiếp xúc gần gũi với bất cứ người nào bị suy yếu nặng hệ thống miễn nhiễm (tức là, cần được chăm sóc trong môi trường được bảo vệ).

Một số người nên hỏi bác sĩ trước khi dùng *một trong hai* loại thuốc ngừa cúm:

- Bất cứ người nào đã từng bị phản ứng nặng vì dị ứng với trứng hoặc với lần chủng ngừa cúm trước đây.
- Những người bị bệnh từ trung bình đến nặng thường nên chờ cho tới khi bình phục mới chủng ngừa cúm. Nếu quý vị bị bệnh, hãy hỏi bác sĩ hoặc y tá xem có nên dời ngày chủng hay không. Người bị bệnh nhẹ thông thường có thể chủng ngừa.

5 Khi nào tôi nên dùng thuốc ngừa cúm?

Thời điểm tốt nhất để chủng ngừa cúm là Tháng Mười hoặc Tháng Mười Một, nhưng có thể chủng LAIV ngay khi có thuốc. Mùa cúm thông thường lên cao điểm trong Tháng Hai, nhưng có thể lên cao điểm bất cứ khi nào từ Tháng Mười Một đến Tháng Năm. Do đó, trong hầu hết mọi năm thì vẫn nên ngừa cúm vào Tháng Mười Hai, hoặc ngay cả sau đó.

Đa số mọi người chỉ cần chủng ngừa cúm một lần mỗi năm. Trẻ em dưới 9 tuổi được chủng ngừa cúm lần đầu tiên nên chủng 2 liều. Đối với LAIV, hai liều này nên chủng cách nhau 6-10 tuần. Có thể dùng LAIV cùng lúc với những loại thuốc chủng khác.

6 LAIV có những rủi ro nào?

Thuốc chủng, cũng như bất cứ thuốc nào khác, có thể gây ra vấn đề nghiêm trọng, chẳng hạn như phản ứng nặng vì dị ứng. Rất ít có rủi ro bị thuốc chủng tác hại nghiêm trọng, hoặc bị thiệt mạng.

Siêu vi khuẩn cúm trong thuốc ngừa cúm có vi khuẩn sống hiếu khí truyền từ người này sang người khác. Dù cho có truyền nhiễm như thế thì vi khuẩn cũng khó gây bệnh.

LAIV được chế tạo từ siêu vi khuẩn đã bị làm yếu đi và không gây ra cúm. Thuốc chủng có thể gây ra các triệu chứng nhẹ cho người dùng (xem dưới đây).

Các vấn đề nhẹ:

Một số trẻ em và thanh thiếu niên 5-17 tuổi đã cho biết bị các phản ứng nhẹ, gồm:

- chảy nước mũi, nghẹt mũi hoặc ho
- nhức đầu và đau nhức bắp thịt • sốt
- đau bụng và có khi ói mửa hoặc tiêu chảy

Một số người lớn 18-49 tuổi cũng đã cho biết:

- chảy nước mũi hoặc nghẹt mũi • đau cổ họng
- ho, ớn lạnh, mệt mỏi/yếu • nhức đầu

Các triệu chứng này không kéo dài và tự nhiên sẽ hết. Dù bị các triệu chứng này sau khi dùng thuốc ngừa thì vẫn có thể không phải do thuốc ngừa gây ra.

Các vấn đề nghiêm trọng:

Rất hiếm khi xảy ra các phản ứng đe dọa đến mạng sống vì dị ứng với thuốc ngừa. Nếu có, các phản ứng này sẽ xảy ra trong vòng vài phút đến vài giờ sau khi dùng thuốc.

Nếu xảy ra các phản ứng hiếm với bất cứ sản phẩm nào mới, có thể không biết được về các phản ứng đó cho đến khi đã có hàng ngàn, hoặc hàng triệu người đã dùng sản phẩm đó. Hơn bốn triệu liều thuốc LAIV đã được phân phối kể từ khi có giấy phép, và chưa có vấn đề nghiêm trọng nào được phát hiện. Cũng như tất cả các loại thuốc ngừa, LAIV đang được theo dõi về các vấn đề bất thường hoặc nghiêm trọng.

7 Nếu có phản ứng nặng thì sao?

Tôi nên để ý gì?

- Bất cứ tình trạng nào bất thường, chẳng hạn như sốt nặng hoặc hành vi thay đổi. Các dấu hiệu bị phản ứng nặng vì dị ứng có thể là khó thở, khàn giọng hoặc thở khò khè, viêm thanh quản, xanh xao, yếu ớt, tim đập nhanh hoặc chóng mặt.

Tôi nên làm gì?

- Gọi bác sĩ, hoặc đưa người đó đến bác sĩ ngay.
- Cho bác sĩ biết rõ sự việc xảy ra như thế nào, ngày giờ xảy ra, và đã chủng ngừa khi nào.
- Yêu cầu bác sĩ, y tá, hoặc sở y tế trình báo phản ứng này bằng cách nộp mẫu Hệ Thống Phúc Trình Biến Chứng Nguy Hại của Thuốc Chủng (Vaccine Adverse Event Reporting System, VAERS).

Hoặc quý vị có thể trình báo qua web site của VAERS tại www.vaers.org, hoặc bằng cách gọi số 1-800-822-7967.

VAERS không cố vấn y khoa.

8 Chương Trình Bồi Thường Thương Tích Chủng Ngừa Toàn Quốc

Nếu quý vị hoặc con quý vị bị phản ứng nặng với một loại thuốc ngừa, đã có thành lập một chương trình liên bang để giúp trả tiền chăm sóc những người bị tác hại.

Muốn biết chi tiết về Chương Trình Bồi Thường Thương Tích Chủng Ngừa Toàn Quốc (National Vaccine Injury Compensation Program), hãy gọi số 1-800-338-2382 hoặc đến website của họ tại www.hrsa.gov/vaccinecompensation.

9 Tôi tìm hiểu thêm bằng cách nào?

- Hỏi nơi chủng ngừa. Họ có thể đưa cho quý vị tờ kèm trong hộp thuốc ngừa hoặc đề nghị nguồn thông tin nào khác.
- Gọi cho bộ y tế tiểu bang hoặc sở y tế địa phương.
- Liên lạc với Các Trung Tâm Kiểm Soát và Phòng Ngừa Bệnh Tật (CDC): 1-888-767-4687
 - Gọi số 1-800-232-4636 (1-800-CDC-INFO)
 - Hãy ghé website của CDC tại www.cdc.gov/flu

DCH-1237V AUTH: P.H.S., Act 42, Sect. 2126.

DEPARTMENT OF HEALTH AND HUMAN SERVICES
CENTERS FOR DISEASE CONTROL AND PREVENTION
NATIONAL CENTER FOR IMMUNIZATION AND RESPIRATORY DISEASES

Để (những) nơi chăm sóc y tế có chi tiết chính xác về chủng ngừa, bản thẩm định chủng ngừa, và lịch trình đề nghị chủng ngừa cho tương lai, chi tiết sẽ được gửi cho Michigan Care Improvement Registry (Thư Khố Cải Tiến Chăm Sóc Michigan). Mọi người đều có quyền yêu cầu nơi chăm sóc y tế của họ không gửi chi tiết chủng ngừa cho Thư Khố.